

Serie de Ensayos de la Biblioteca Virtual de Mauricio Rojas. Nº 11. Januari 2013

Intervju med Mauricio Rojas

”Det latent hot som extremt utanförskap utgör är inte att leka med”

Intervjuare: Sakine Madon

Publicerad i Newsmill, 2012.09.04

Reviderad och kompletterad med bilagor:

Mauricio Rojas, 2013.01.03

Serie de Ensayos de la Biblioteca Virtual de Mauricio Rojas. Nº 11. Januari 2013

I SvD kan man läsa, under rubriken "Mauricio Rojas dömer ut regeringens nya satsning", att du kritiserar nuvarande integrationsminister Erik Ullenhags förslag på miljardsatsning på nyanlända samt på socialt utsatta områden. Varför dömer du ut idén?

-Att "döma ut" var ett alldeles för starkt uttryck för att sammanfatta vad jag sa i en lång intervju, där jag egentligen pekade på det otillräckliga med den föreslagna satsningen. Men det är journalisterna som sätter rubrikerna.

För det första vill jag påpeka att själva idén om att fokusera och satsa på så kallade utanförskapsområden kommer från det integrationsprogram som jag presenterade 2005. Men i det programmet betonades också att problemets komplexitet inte enbart krävde ekonomiska resurser. Vi ville se ett helhetsgrepp som då sammanfattades i 25 åtgärder, av vilka några var kontroversiella. Det gällde exempelvis Lagen om anställningsskydd, brottsligheten, ändringar av socialtjänstlagen för att lyfta motprestationsaspekten, och annat.¹ I Folkpartiets riksdagsmotion det året konkretiserades satsningar på 3,8 miljarder under tre år. I det avseende är det av Ullenhag föreslagna beloppet ganska ynkligt.

Men viktigast av allt är det som inte berörs i Erik Ullenhags förslag och jag är säker på att han är väl medveten om det och säkerligen hade han velat göra mer. För problemet är stort. Det latenta hot som extremt utanförskap utgör mot samhällsammanhållningen är inte att leka med.

Vad var din huvudsakliga kritik mot den integrationspolitik som fördes när du var som mest aktiv i den svenska politiken, det vill säga den socialdemokratiska?

-Inställningen, som gjorde så många nykomlingar till eviga klienter av det stora

¹ För en sammanfattning av förslagen se bilaga 1

Serie de Ensayos de la Biblioteca Virtual de Mauricio Rojas. Nº 11. Januari 2013

omhändertagandet. Staten skulle fixa allt, och det enda som verkligen fixades för många var ett evigt utanförskap. Erbjudandet att integreras som bidragskonsumenter var förödande, men många gånger oemotståndligt.

Det som förstördes då var det viktigaste kapitalet som invandrare har: kämparandan, beredskapen att fortsätta kampen för ett bättre liv, att ge allt, jobba hårt och erövra en värdig plats i ett nytt land. Det var det jag ville uppnå med mina olika förslag; att återskapa den grund av värdighet, eget ansvar och hårt arbete som all lyckad integration vilar på. För det behövdes en liberal politik, som tog bort hindren för integration (som turordningsregeln baserad på principen sist in först ut i LAS). Och som gjorde det klart att integration är invandrarnas sak, inte storebror statens.

Men socialdemokraterna valde att erbjuda utanförskap i stället för en produktiv integration. Orsaken är att det skulle krävas förändringar i mycket som är heligt för dem, såsom den privilegierade ställning den redan etablerade arbetskraften och dess representanter har.

Hur ser du på alliansens integrationspolitik, finns det något borgerligt parti som förtjänar bedöm eller kritik?

-Mitt intryck, och det kan bero på att jag har missat en del nu när jag inte längre bor kvar i Sverige, är att alliansen inte har någon integrationspolitik värd namnet. Plåster, ja, som de senaste förslagen av Ullenhag. Men en verklig politik finns det inte, i alla fall inte i närheten av vad problemets allvar kräver.

Vad gäller de enskilda partierna, måste jag erkänna av jag inte har tillräckliga kunskaper för att ge en närmare bedömning. Då och då läser jag om förslag som är intressanta, men det som fattas är det stora och djärva greppet. Det har mina alliansvänner inte varit i närheten av.

Serie de Ensayos de la Biblioteca Virtual de Mauricio Rojas. Nº 11. Januari 2013

Nystartzoner, som bland andra finansminister Anders Borg gärna vill se, är det rätt väg för ökad integration?

-Intressant är det. Men det beror på hur man strukturerar regelverket. Att särbehandla ett område är alltid komplicerat. Det finns mycket negativa erfarenheter som t ex de så kallade "red tape-områden" i 60-talets USA. Välviljan kan, som vi vet, både skapa och förvärra problem. Det bästa vore att göra hela Sverige till en nystartzon, utan en diskriminerande LAS. Eller rättare sagt med ett meritokratisk LAS som premierar kompetens och inte att man redan är etablerad på arbetsmarknaden.² Och med lägre skatter och färre regleringar. Det skulle många ungdomar, invandrare och andra som idag står utanför arbetsmarknaden förtjäna.

Hur ser du på Sverigedemokraterna?

-Jag följer inte partiet så noga, men det förefaller vara ett symptom på det som har gått snett i svensk integrationspolitik.³ Och inte bara det. I Sverige finns det, och det är väldigt svenskt, en tendens att ser ner på det svenska, på arvet från historien, på den identitet som många, ofta med dold stolthet, bär på. Det har varit ytterst dumt.

Samtidigt har man gullat med mångkulturalismen, vilket också har varit destruktivt.⁴ Lägg därtill en offentlig diskussion som liknar allt annat än ett öppet, civiliserat och samsat samtal. Summa summarum: Att Sverigedemokraterna finns i riksdagen är som feber, en signal. Jag hoppas att övriga makthavare förstår det, annars kan febern bli väldigt hög och omvandlas till ett hot i sig.

² Det var en viktig del av det förslag till fp:s integrationsprogram som presenterades i februari 2005. Motivering och förslaget från 2005 kan läsas i bilaga 2.

³ Efter valet 2006 gav jag min syn på Sverigedemokraterna i en artikel i Expressen. Se bilaga 3.

⁴ Min syn på den mångkulturella ideologin förklaras i bilaga 4.

Serie de Ensayos de la Biblioteca Virtual de Mauricio Rojas. Nº 11. Januari 2013

Regeringens sätt att hantera SD, vad säger du om det?

-Det vet jag för lite om. Men eftersom grundproblemen som skapade SD:s framgångar finns kvar kan jag dra slutsatsen att regeringen har misslyckats med att motarbeta SD.

På vilket sätt fungerar integrationen bättre i Spanien, där du numera bor?

-På ett enkelt sätt: invandrarnas integration, och de har varit miljoner till antalet, beror på deras egen kraft och påhittighet. Det är deras och det civila samhällets sak att hantera, och det är mycket bättre än att staten försöker sig på detta. Resultaten av denna integration underifrån ses överallt, i mycket hårt jobbande invandrare (med eller utan papper) och ett gott samlevnadsklimat. Det är förresten den klassiska amerikanska vägen. Dagens Spanien har ofantliga problem, men de beror definitivt inte på invandringen.

Lagen om anställningsskydd har du beskrivit som "det värsta exemplet på strukturell rasism". Fackförbunden och anhängarna av lagen håller nog inte med om att de ställer upp på rasism. Förklara vad du menar.

-Strukturell diskriminering är den mera exakta definitionen, ty den slår mot alla som står utanför oavsett födelseland och annat. Somligas trygghet (*insiders*) betalas med många andras otrygghet och utanförskap (*outsiders*). Det blir en grund för rasism när många av de som betalar för denna exkluderande trygghet kommer utifrån och ser annorlunda ut. Och då associeras deras fysiska drag till sociala beteenden, som folk till slut tror beror på "deras kultur" eller, än värre, på genetik, när det i själva verket är en anpassning till omständigheter och regler skapade av samhället.

Det är mycket olyckligt, men i Sverige är det välfärdsstaten och fackföreningarna som bär största skulden för den osämja som idag kan finnas mellan infödda och invandrade personer. Med detta sagt har invandrare självklart ett eget ansvar.

Serie de Ensayos de la Biblioteca Virtual de Mauricio Rojas. Nº 11. Januari 2013

I Spanien antogs en ny lag som innebär att papperslösa inte får rätt till viss vård. Hur ser du på det och hur går debatten i Spanien?

-Spanien levde några år i total verklighetsflykt. Man trodde sig vara så rikt att landet kunde ge universella och praktiskt taget obegränsade rättigheter till varenda en som kom till Spanien. Idag faller detta illusionsslott sönder och samman, och det är mycket som inte är bra i sättet att få ett mer realistiskt och hållbart socialt system. Min åsikt är att Spanien har ett ansvar för människor som lockades hit under dessa illusionstider. Att hantera situationen skulle fordra ett samlat grepp för den miljon personer som idag lever i en stor osäkerhet. Men det finns inte.

Om vi återvänder till Sverige. När du var integrationspolitisk talesperson för Folkpartiet skrev du en debattartikel om invandring och brottslighet.⁵ BRÅ skulle lägga fram en ny rapport i ämnet. Där ville du lyfta in en ny faktor i förklaringarna till invandrares generella överrepresentation. "Invandrarnas sociokulturella arv" skrev du och debatten drog igång. Kan du ge exempel på sociokulturella arv du hade i åtanke?

-Det är egentligen en självklarhet om man förstår att vi, som kommer utifrån, inte är oskrivna blad. Vi erkänner med glädje kulturens roll när det gäller matlagning, danser osv. Likaså är det en grund för hela den multikulturalistiska retoriken, men när det gäller brottslighet och dylikt ses det som en skandal. Typiskt svenskt, kunde man säga.

Vad jag skrev, och som all seriös forskning erkänner, är att efter att man tagit hänsyn till alla sociala och ekonomiska variabler återstår mycket stora skillnader i brottsfrekvens och typer av brott mellan personer som kommer från olika länder och områden. Och

⁵ I bilaga 5 kan artikeln läsas, men utan den rubrik och den ingress som skrevs av de ansvariga för DN-Debatt. Det bidrog till många missförstånd, ty min förklaring om en sociokulturell betingad brottslighet reducerades till bara kultur. I samma bilaga kan det också läsas en artikel som jag skrev lite senare på GP om saken samt en intervju som publicerades i Svd.

Serie de Ensayos de la Biblioteca Virtual de Mauricio Rojas. Nº 11. Januari 2013

inte bara det, dessa skillnader kan observeras i praktiskt taget alla invandrarländer, liksom i internationell brottsstatistik.

Den fråga som vi borde ställa oss då är hur dessa skillnader kan förklaras. Det gjorde jag, och det blev som det blev. Och det värsta är att somliga tror att man genom att blunda inför det självklara kan skapa en bättre situation. Det gör man inte. Som den norske samhällsfilosofen Ottar Brox påpekade för ett kvartsekel sedan, i boken "Jag är inte rasist, men..." som alla borde läsa, leder denna ovilja att ta till sig och seriöst diskutera vad alla ser till att de invandrarfientliga rösterna kan agera som sanningsägare. Det är en björntjänst för ett öppet och tolerant samhälle.

Så när du säger sociokulturella arv, syftar du exempelvis på hederskultur eller särskilda gängkulturer från andra länder?

Visst. Men även klassrelaterade företeelser, som till exempel den karakteristiska överlevnadskulturen, med en fot på vardera sidan av lagen, som utvecklas i många av latinamerikas förorter. Eller den stora toleransen för det illegala eller halvlegala i delar av Sydeuropa, eller den nordiska fyllerikulturen. Eller den syditalienska subkulturen kring maffian. Allt detta är viktigt för att förklara skillnaderna eftersom detta arv till stor del formar hur människor hantera olika livssituationer.

Låt mig ge ett exempel på hur det fungerar. Under första hälften av 1900-talet studerades olika invandrargruppers brottsbeteenden i USA, eftersom det varierade stort. Ett typiskt brottsmönster som uppdagades var associerad till den nordiska fyllerikulturen, som ledde till vissa brott. Det var en oerhörd skillnad mot exempelvis syditalienarna, där de fyllerirelaterade brotten var mycket ovanliga. Däremot var grova våldsbrott mycket vanligare i den gruppen.

Allt detta är egentligen trivialt och väldokumenterat, men i Sverige ses det som uppseendeväckande att ens tänka tanken.

Serie de Ensayos de la Biblioteca Virtual de Mauricio Rojas. Nº 11. Januari 2013

I en artikel här på Newsmil⁶ skrev du att du utsattes för osmakliga personpåhopp under din tid som svensk politiker. Och att du fick ett yrkesförbud att verka inom regeringen, något du menar att den dåvarande C-ledaren Maud Olofsson bidrog till. Vad tror du att de starka tongångarna berodde på?

-Så var det, och exemplen var många. Vad gäller Maud Olofssons agerande är det bara att fråga Lars Leijonborg och Nyamko Sabuni i första hand, som i månader försökte övertyga Olofsson att jag hade något att bidra med och att ett yrkesförbud inte var acceptabelt. Men ett yrkesförbud accepterades till slut ändå.

Varför blev det så? Vad berodde denna mycket omfattande klappjakt som bedrevs på mig på? Ja, Sverige är ett land som skapar ett fenomen som var typiskt för de kommunistiska diktaturerna: avvikaren, dissidenten. Den som säger någonting som det råder konsensus om att man inte får säga går inte ostraffad.

Konsensuskulturen är grunden för svensk kultur. Detta visste jag, och det kan lastas på mig att ha provocerat fram en reaktion som den jag fick erfara. Men jag tror att det hela förvärrades av att jag var flykting och invandrare. Att "en sådan" skulle svära i kyrkan, våga säga att vi inte var änglar utan vanliga människor med fel och brister, men värda respekt. Att en invandrare talade om att ställa krav på invandrarna, bekämpa bidragskulturen och inte var beredd att tolerera hög brottslighet var helt enkelt för mycket för många.

Hur ser du på den svenska konsensuskulturen?

-Som så många svenska också har gjort. Den är mycket värdefull, men den har också sitt pris. Att värna om gemenskapen kräver hårda bestraffningar mot dem som bryter det konsensus som binder ihop gemenskapen. På samma sätt som jantelagen. Sven

⁶ Artikeln kan läsas i bilaga 6.

Serie de Ensayos de la Biblioteca Virtual de Mauricio Rojas. Nº 11. Januari 2013

Delblanc sa en gång i "Livets ax" om Sverige att "dess hat mot sanningssägare och avvikare är iskallt som vanligt". En del av sanningen fångades i dessa hårda ord.

Som nämnt har du kritiker, men naturligtvis finns även en skara anhängare som saknar dig i den svenska debatten. Kommer de att få se mer av dig?

-Givetvis inte. Det är bättre att vara saknad än att vara trakasserad och bespottad.

Serie de Ensayos de la Biblioteca Virtual de Mauricio Rojas. Nº 11. Januari 2013

Bilaga 1

Ett 25-punktsprogram mot utanförskapet

Sammanfattning

Februari 2005

Egenmakt

1. Lokala utvecklingsråd och grannskapsdemokrati

Vi är övertygade om att utanförskapet bara kan brytas inifrån, genom framväxten av en egenmaktsrörelse i utanförskapets Sverige. För att detta ska vara möjlig behövs lokala demokratiska arenor och framväxten av ett lokalt förankrat ledarskap, som både kan representera och mobilisera de människor som lever i utanförskap. För att konkretisera denna grannskapsdemokratiska ansats föreslår vi bildandet av direktvalda lokala utvecklingsråd i Sveriges utsatta bostadsområden.

2. Ett föreningsliv för egenmakt och arbete

Ett vitalt föreningsliv spelar en avgörande roll i kampen mot utanförskapet. I dag finns det ett stort antal föreningar i utsatta områden som kan bilda utgångspunkten i en rörelse för egenmakt och arbete. Därför vill vi ge dessa och nya föreningar mer resurser men också starkt prioritera de verksamheter och projekt som klart inriktar sig mot att utveckla lokala initiativ av betydelse för möjligheten att öka sysselsättningen och delaktigheten i samhällslivet.

3. Solidaritetsbanker

Flera solidaritetsbanker ska skapas för att förmedla de ekonomiska och kunskapsmässiga resurserna som utanförskapets Sverige behöver för att mobilisera de krafter

Serie de Ensayos de la Biblioteca Virtual de Mauricio Rojas. Nº 11. Januari 2013

som inifrån kan bryta utanförskapet. Bankernas lån ska vara räntefria när det gäller lokala initiativ, men dessa ska underkastas en strikt bedömning av respektive projekts möjligheter att återbetala det lånade kapitalet. Bankernas konkreta organisation ska tillåta olika aktörer och gärna uppmuntra till samarbete mellan det offentliga, det privata näringslivet och den ideella sektorn.

4. Ett pengsystem för mångfald och valfrihet

Den solidariska skattefinansieringen ska vara ett instrument i människornas egen kamp för ett självständigt liv, inte ett maktredskap i ett apparat- och expertvälde. Därför föreslår vi att välfärdstjänsterna och de insatser som görs i kampen mot utanförskapet ska organiseras på ett sätt som liknar skolpengsystemet så mycket som möjligt. Samtidigt vill vi uppmuntra till konkurrens och nyetablering inom den sociala och arbetsmarknadsrelaterade servicesektorn. Det ska i princip råda fri etableringsrätt inom dessa områden.

5. Bostadspolitik för egenmakt

En bra bostadspolitik i problemtunga områden är en politik som ger människor stora möjligheter att påverka såväl boendemiljö som boendekostnader. Att äga sin bostad är den rakaste och enklaste vägen dit. Det skapar dessutom direkta incitament att aktivt verka för en förbättring av hela bostadsområdets villkor. Därför vill vi genomföra en radikal spridning av ägandet i våra mest utsatta områden genom att underlätta bildandet av bostadsrättsföreningar och införa en ny och rakare ägandeform, ägarlägenheter. För det återstående hyresrättsbeståndet vill vi underlätta självförvaltningsmöjligheter kopplade till sänkta hyror.

Serie de Ensayos de la Biblioteca Virtual de Mauricio Rojas. Nº 11. Januari 2013

Arbete

6. Ett nytt sysselsättningsmål på minst 60 procent överallt

Det mål om 80 procents sysselsättning för befolkningen mellan 20 och 64 år som regeringen satt upp räcker inte så länge det finns många områden där sysselsättningen är mycket lägre. Vi vill därför införa ett sysselsättningsmål som går ut på att minst 60 procent ska ha ett arbete i varje bostadsområde. Bostadsområden där färre än 60 procent arbetar och som visar andra tecken på utanförskap ska förklaras som prioriterade sociala krisområden. Dessa områden ska prioriteras vad gäller solidaritetsbankernas insatser samt satsningar på skola och trygghet. I dessa områden ska vi också initiera våra grannskapsdemokratiska experiment.

7. En 5-dagars jobb- och utvecklingsgaranti införs

För att börja den process av aktivering, som så småningom ska leda till ett fullvärdigt deltagande i arbetsmarknaden, vill vi införa en kommunal 5-dagars jobb- och utvecklingsgaranti för alla arbetsföra personer som på grund av brist på arbete söker socialbidrag. Garantin ska bestå av samhällsnyttigt arbete kombinerat med utvecklande aktiviteter. En omställningspeng ska ge den biståndssökande stor valfrihet att välja såväl anordnare som verksamhetsinriktning. Kommunerna ska ansvara för den direkta finansieringen, men det konkreta genomförandet av garantin kan organiseras av olika auktoriserade anordnare. I syfte att täcka eventuella merkostnader som införandet av garantin kan medföra får kommunerna upp till 500 miljoner kronor extra per år under reformens tre första år.

8. JobbkraV kopplas till försörjningsstödet

En ny skrivning av Socialtjänstlagen ska göra klart att en arbetsföra person som utan godtagbar anledning vägrar att medverka på heltid i jobb- och utvecklingsgarantin inte

Serie de Ensayos de la Biblioteca Virtual de Mauricio Rojas. Nº 11. Januari 2013

är berättigad till ekonomiskt bistånd från det offentliga. Kommunerna ska å sin sida vara skyldiga att ställa ett motprestationskrav för att ge ekonomiskt bistånd till arbetsföra personer som saknar arbete. Kommunerna ska ge de medverkande i garantin ekonomiskt bistånd i form av en övergångsersättning. Denna ersättning bör överstiga socialbidragsnormen för en vuxen person men understiga nivån för de lägsta avtalsenliga lönerna på arbetsmarknaden.

9. Frigör de hushållsnära tjänsterna

Att öppna för en legal marknad för hushållsnära tjänster kan ge stora möjligheter för grupper som i dag lever i utanförskap att ta ett första och avgörande steg i en arbetsmarknadskarriär. För att frigöra dessa tjänster föreslår vi införande av en skattereduktion som gör det möjligt för hushåll att köpa vita tjänster för hälften av kostnaden. Hälften av den totala arbetskostnaden, inklusive moms, ges i skattereduktion. På detta sätt betalar köparen ändå mer än nettolönen, och skatt kommer att betalas in för tjänster som idag i huvudsak inte finns alls eller bara finns svart. Enligt detta förslag ska varje hushåll kunna köpa hushållstjänster för 50 000 kronor per år och få en skattereduktion motsvarande 50 procent av arbetskostnaden, inklusive moms.

10. Ett nytt valideringssystem införs

Validering av utländska examina är i dag ett välkänt problem. Vi vill att ett enklare och mer ändamålsenligt alternativ ska kunna erbjudas genom allmänna tester på de faktiska kunskaper som en viss person besitter. Dessa tester ska genomföras ofta och vid regelbundet återkommande tillfällen på de flesta av landets högskolor och universitet. En sådan form av kunskapsvalidering kan också gälla lägre utbildningsnivåer i syfte att underlätta och snabba på personens arbetsmarknadsintroduktion inom rätt yrke.

Serie de Ensayos de la Biblioteca Virtual de Mauricio Rojas. Nº 11. Januari 2013

Jämlikhet

11. En samlad lagstiftning mot diskriminering

All diskriminering är försök att kategorisera och stänga människor ute. De mekanismer som ligger bakom diskrimineringen är i stort sett desamma oavsett om den yttre orsaken är kön, etnisk tillhörighet eller något annat. Den kränkning som varje diskriminerad människa känner är också densamma oavsett grunden för diskrimineringen. Därför är det en viktig principfråga att dagens olika diskrimineringslagar så snart som möjligt samordnas till en gemensam lagstiftning. I samband med en sådan reform bör även Jämställdhetsombudsmannen (JämO), Handikappombudsmannen (HO), Ombudsmannen mot etnisk diskriminering (DO) och Ombudsmannen mot diskriminering på grund av sexuell läggning (HomO) slås samman till en gemensam myndighet.

12. Aidentifiering av jobbansökningar

Det är dags att ta krafttag i kampen mot den etniska bortsorteringen som uppenbarligen förekommer på den svenska arbetsmarknaden. Vi vill i det syftet införa en lag om obligatorisk aidentifiering av ansökningshandlingar i personalrekrytering för alla offentliga arbetsgivare och för privata arbetsgivare med mer än femtio anställda. För det övriga privata näringslivet ska det finnas gott om information, rådgivning och metodhjälp om man frivilligt vill ansluta sig till denna antidiskrimineringspraxis.

13. Det ska kosta att diskriminera

Det är svårt att bevisa diskriminering vid en rättegång men när man gör det ska påföljderna vara mycket kännbara för den som har gjort sig skyldig till diskrimineringen. Därför föreslår vi att det utdömda skadeståndsbeloppet vid all arbetsmarknadsrelaterad diskriminering ska höjas substantiellt till minst ett års förlorade arbetsin-

Serie de Ensayos de la Biblioteca Virtual de Mauricio Rojas. Nº 11. Januari 2013

komster. Vid annan diskriminering i offentliga eller privata verksamheter som vänder sig till allmänheten ska skadeståndsbeloppet motsvara minst fem basbelopp.

14. Avskaffa den diskriminerande turordningsregeln

Det är bevisat att nuvarande lag om anställningstrygghet har betydande diskriminerande effekter mot nya grupper på arbetsmarknaden. Detta är särskilt tydligt vad gäller invandrade personer. Därför föreslår vi att lagen reformeras så att den diskriminerande turordningsregeln, baserad på principen sist in först ut, avskaffas för alla arbetstagare med undantag för dem som är över 50 år gamla. I stället ska kompetensen avgöra vem som får behålla jobbet vid personalnedskärningar. Denna nya regel ska vara tvingande och kan således inte förhandlas bort via kollektivavtal eller andra överenskommelser mellan facket och arbetsgivaren.

15. Inga diskrimineringsmål i Arbetsdomstolen

I Sverige regleras en stor del av förhållandena inom arbetslivet av avtal mellan arbetsgivare och arbetstagarorganisationer. När vissa diskriminerande förhållanden har bekräftats i avtal mellan arbetsmarknadens parter är det svårt för den drabbade att få rätt i Arbetsdomstolen som består just av dessa parter. Vi vill därför att mål som gäller diskriminering i arbetslivet ska flyttas från Arbetsdomstolen och istället behandlas av allmänna domstolar.

Jämställdhet

16. Krafttag mot könsstympning

För att komma åt olaglig könsstympning måste alla de som direkt eller indirekt medverkar till detta brott bestraffas lika hårt som förövaren själv. Det ska vara

Serie de Ensayos de la Biblioteca Virtual de Mauricio Rojas. Nº 11. Januari 2013

förknippat med stor risk för allvarliga påföljder att uppmuntra till könsstympning eller förmedla information eller kontakter som gör detta brott möjligt. Utöver fängelsestraff ska medverkan till könsstympning automatiskt leda till domstolsbeslut om utvisning eller avvisning med permanent återreseförbud för den som inte är svensk medborgare. Samtidigt måste preskriptionsreglerna förändras för könsstympningen så att brottet inte är preskriberat när offren når den ålder och mognad som fordras för att kunna reagera mot övergreppet. Därför ska preskriptionstiden börja löpa efter att den drabbade kvinnan fyllt 20 år.

17. Barnäktenskap och tvångsäktenskap kriminaliseras

Medverkan till barnäktenskap eller tvångsäktenskap ska i alla avseenden, det vill säga angående vilka som kan straffas och de olika påföljderna för brottet, likställas med könsstympningen. Inga undantag till 18 års regel för att ingå äktenskap ska tillåtas.

18. 25 miljoner extra till kvinnojourernas arbete i utsatta bostadsområden

Vi vill vi att mer resurser ges åt kvinnojourerna, särskilt åt de verksamheter som inriktar sig mot kvinnor i utsatta bostadsområden. Därför föreslår vi att staten bidrar med 25 miljoner kronor per år till kvinnojourernas arbete i segregerade och socialt utsatta områden.

19. Informationsatsning i jämställdhet och respekt för individens integritet

Det är viktigt att ge information åt alla dem som flyr eller flyttar till Sverige om den värdegrund som genomsyrar det svenska samhället och den betydelse som jämställdheten och respekten för alla människors lika värde har i Sverige. Könsstympning, barnäktenskap, hedersvåld och annat förtryck mot kvinnor och barn ska explicit tas upp i detta sammanhang. Informationsmaterialet ska översättas till de språk som våra stora flykting- och invandrargrupper talar och användas som

Serie de Ensayos de la Biblioteca Virtual de Mauricio Rojas. Nº 11. Januari 2013

obligatoriskt undervisningsmaterial inom ramen för svenska för invandrare, sfi.

20. Ett nytt ämne i en skola för tolerans

Ett nytt obligatoriskt ämne ska införas i grundskolans läroplan: tolerans och livsåskådningar. Ämnet ska ersätta nuvarande religionsundervisning och ges från första årskurs. I det nya ämnet ska det demokratiska och toleranta samhällets värdegrund diskuteras samt en allsidig undervisning i olika religioner och livsåskådningar ges. För att garantera att barn som går i konfessionella fria skolor får en bra undervisning i detta ämne ska externa lärare från den kommunala skolan undervisa i detsamma. Samtidigt vill vi att de kommunala skolorna ska anstränga sig för att underlätta för alla barn att praktisera sin religion eller tro utan att komma i konflikt med själva undervisningen.

Trygghet

21. Närpolis i varje utanförskapsområde

Trygghet i Sveriges utsatta bostadsområden kräver polisnärvaro och aktivt samarbete med de boende. Närpolis ska finnas i varje område som präglas av utanförskap och samarbete ska inledas med det lokala utvecklingsrådet i syfte att garantera områdets trygghet.

22. Bekämpa missbruket av gästfriheten

Den som inte är svensk medborgare och begår allvarliga eller upprepade brott har förbrukat sin rätt att befinna sig i Sverige. Den utländske medborgaren som döms till fängelse i över två års ska, utöver fängelsestraffet, automatiskt dömas till utvisning eller avvisning. Den som döms till fängelse för tre brott ska också automatiskt dömas till utvisning eller avvisning. Hänsyn till bland annat internationella konventioner och

Serie de Ensayos de la Biblioteca Virtual de Mauricio Rojas. Nº 11. Januari 2013

allmänna humanitära principer ska givetvis tas när det handlar om verkställigheten av utvisnings- eller avvisningsbeslutet.

23. Återreseförbudet skärps

Den som har döms till utvisning eller avvisning ska samtidigt få ett återreseförbud på minst tio år. I fall brottsoffrets fortsatta säkerhet och rätt till ett normalt liv står i fara ska förbudet vara permanent. Vissa brott, som hedersmord och våld mot kvinnor samt medverkan till könsstympning, barnäktenskap och tvångsäktenskap ska alltid leda till permanent återreseförbud.

24. En trygghetsgaranti i skolan

En skola som garanterar eleverna en trygg arbetsmiljö är avgörande för kampen mot utanförskapet. Utan det kan inte skolans kunskapsförmedlande roll fungera. Därför föreslår vi införandet av en trygghetsgaranti i Sveriges skolor. Skolans huvudman ska ansvara för att denna garanti upprätthålls. Barn som trakasseras verbalt eller fysiskt ska ha rätt till ett substantiellt skadestånd på minst fem basbelopp.

25. Utbildningssatsning i mångfald för domstolspersonal

Det behövs en stor utbildningssatsning i mångfaldsfrågor inom domstolsväsendet. En mycket homogen kår av domare och nämndemän har i dag att hantera en befolkning som präglas av en överväldigande kulturell mångfald utan att ha getts möjlighet att kunskapsmässigt förberedas för en sådan uppgift. Därför bör en stor utbildningssatsning göras riktad mot hela rättsväsendet. Juristutbildningen bör också reformeras i syfte att ge de kunskaper som behövs för att kunna vara jurist i ett mångfaldspräglat samhälle.

Serie de Ensayos de la Biblioteca Virtual de Mauricio Rojas. Nº 11. Januari 2013

Bilaga 2

Motivering och förslag om avskaffandet av turordningsregeln i LAS

Förslag

Det är bevisat att nuvarande lag om anställningstrygghet har betydande diskriminerande effekter mot nya grupper i arbetsmarknaden. Detta är särskilt tydligt och problematiskt vad gäller flyktingar och invandrare. Därför föreslår vi att lagen reformeras så att den diskriminerande turordningsregeln baserad på principen sist in först ut avskaffas för alla arbetstagare med undantag för de som är över 50 år gamla. Detta undantag motiveras av de kända svårigheterna att få jobb som drabbar äldre personer. I stället ska kompetensen vara den princip som avgör vem som får behålla jobbet när personalnedskärningar måste göras. Denna nya regel ska inte kunna förhandlas bort via kollektivavtal eller andra överenskommelser mellan facket och arbetsgivaren.

Motivering

Bland de mest uppenbara diskriminerande regler i vår arbetsmarknad finns den turordningsprincip vid avskedande som är central i vår nuvarande lag om anställningsskydd (LAS). Det är ett välkänt faktum, som vi redan uppmärksammat, att invandrade personer förlorade sina anställningar i mycket större omfattning än personer födda i Sverige under den djupa lågkonjunkturen som drabbade Sverige i början av 1990-talet. Detta har samstämmigt konstaterats av en rad olika forskare och belagts av SCB:s statistiska undersökningar. För andra tidsperioder har det också kunnat konstateras samma diskriminerande asymmetri. Orsakerna till denna bekymmersamma utveckling har debatterats flitigt. Olika hypoteser har lanserats, exempelvis att det skulle handla

Serie de Ensayos de la Biblioteca Virtual de Mauricio Rojas. Nº 11. Januari 2013

om ren och skär diskriminering från arbetsgivarnas sida. Också hypotesen om att det skulle handla om ”strukturell diskriminering” av olika slag har dryftats. Hittills har vi emellertid saknat empiriskt underlag för att kunna närma oss dessa strukturella aspekter, inte minst vad det gäller arbetsrättens roll i denna diskriminerande process.

I detta perspektiv är Catharina Callemans rapport *”Invandrarna, skyddet för anställningen och diskrimineringslagstiftningen”* (IFAU, rapport 2003:4) banbrytande. Rapportens syfte är att diskutera ”arbetsrättens roll för utrikes födda arbetstagares möjligheter att behålla sina anställningar” och färdigställdes av Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering på uppdrag av Integrationsverket.

Studiens empiriska undersökning bekräftar det man redan visste, det vill säga att vid avskedanden förlorar de utrikes födda arbetstagare sina anställningar i betydligt högre grad än personer födda i Sverige. Det intressanta är förklaringen till varför detta inträffar, särskilt för personer med tillsvidareanställning. Studiens slutsatser i detta avseende är följande:

- Ingen attitydmässig diskriminering kunde beläggas som orsak till de utrikes födda arbetstagarnas utsatthet. Alla orsaker som studien kunde peka på var av strukturell karaktär.
- Lagen om anställningsskydd i kombination med de områden de utrikes födda arbetade inom spelade en central roll för att förklara de utlandsföddas sårbarhet.
- Detta gällde särskilt då principen om sist in först ut verkade med full kraft, det vill säga i arbetsområden där särskilda kompetenskriterier inte var viktiga eller i fall inga avtalsturlistor upprättades. Dessa områden – där anställningstiden gavs stor betydelse vid uppsägningar eftersom inga större krav på yrkeskvalifikationer ställdes – var just arbetsområdena med många arbetstagare födda i utlandet.

Serie de Ensayos de la Biblioteca Virtual de Mauricio Rojas. Nº 11. Januari 2013

- Det finns starka indikationer på att invandrade arbetstagare i stort sett gynnas när denna strikta turordningsregel frångicks. På samma sätt tyder en sammanställning som LO gjorde att undantagsregeln från principen om sist in först ut för företag med färre än tio anställda i regel gynnade de utlandsföddas möjligheter att behålla sina arbeten.

Dessa resultat visar tydligt att LAS har effekter som inte var avsedda när lagen stiftades och som systematiskt diskriminerar, särskilt genom principen om sist in först ut, en mycket utsatt grupp i vårt samhälle. Med tanke på de integrationsproblem som Sverige brottas med är detta en ytterst allvarlig följd av LAS. En lagstiftning som har diskriminerings effekter av den typ som ovan beskrivits strider givetvis mot de mest elementära rättvisepinciperna och måste förändras.

Serie de Ensayos de la Biblioteca Virtual de Mauricio Rojas. Nº 11. Januari 2013

Bilaga 3

Om Sverigedemokraternas framgångar

Expressen 29.09.2006

Många verkar vara djupt förvånade över Sverigedemokraternas (SD) framgångar, som om det plötsligt hände något helt oväntat som inte kunde inträffa i Sverige. Det tyder på mycket dåligt koll på de stämningar som länge funnit i det svenska samhället trots att många har varnat för detta. Men nu borde strutspolitikens tid vara över. Alla förstår att om vi inte agerar snabbt och kraftfullt kan vi vara säkra på att 2010 sitter en bunt Sverigedemokrater i riksdagen.

Misslyckandet med att stoppa SD:s frammarsch har två huvudorsaker. Det första är en allt mer oroande utveckling med ett utanförskap som breder ut sig. Otrygghet och allvarliga sociala spänningar är utanförskapets följder, som dessvärre får en etnisk prägel eftersom de flesta som drabbas av utanförskapet är flyktingar och invandrare. Så länge vi inte förmår förändra denna verklighet kommer SD:s framryckning att fortsätta. Att bryta utanförskapet är enda verkningsfulla medicin mot deras framväxt och de som bär ansvaret för det integrationsfiasko som Sverige drabbas av – socialdemokratin och sina bundsförvanter – är också huvudansvariga för SD:s framgångar.

Den andra orsaken till SD:s framgångar ligger i hur vi har bemöt deras argument och, framför allt, betraktat deras väljare. På ett djupt kränkande sätt har SD:s väljare beskrivits som mindre värda, halvidioter som inte förstår någonting, obotliga rasister fyllda av hatkänslor. Detta är ett föga rättvis synsätt som bara manar fram en ännu starkare reaktion mot "etablissemangen". I stället för att demonisera dem som röstade på SD borde vi lyssna till och samtala med dem, ta deras oro på allvar och svara på deras frågor, men för det måste vi utgå från en realistisk verklighetsbild och ha en politik som duger i stället för undanflykter och högtravande retorik.

Serie de Ensayos de la Biblioteca Virtual de Mauricio Rojas. Nº 11. Januari 2013

På samma vis måste vi lära oss att på ett seriöst sätt förstå oss på och konfrontera Sverigedemokraterna. Vanliga epitetet som högerextremister och högerpopulister är vilseledande sätt att kalla SD. Sverigedemokraterna är ett populistiskt vänster-nationalistiskt parti med en restaurering av ett etniskt homogent folkhem som bärande vision. Det är inte de fria marknadskrafterna som är deras dröm, utan en gemenskap baserad på likhet och djup samhörighet, en varm och solidarisk familjekänsla av den typ som på sin tid kunde mobiliseras av en Per Albin Hansson och socialdemokratin. SD vrider denna tanke ett varv till och gör det till mångfaldens fiende i en tid av snabb globalisering då många upplever en stor känsla av otrygghet. Det är just därför SD vinner de flesta av sina anhängare bland socialdemokratin traditionella väljargrupper och av samma anledning har socialdemokratin stora svårigheter att på allvar konfrontera ett parti som säger sig stå för socialdemokraternas traditionella samhällsvision.

Begrepp som nazister eller rasister är också felaktiga vad gäller SD, som seriösa forskare som Heléne Lööv har påpekat. Det finns säkert rasister i SD:s led men ”SD gick inte till val på ett rasistiskt program utan på mer populistiska förespeglningar om enkla lösningar på svåra problem”, som Yrsa Stenius skrev i Aftonbladet (26/9). Inte heller är begrepp som invandrings- eller invandrarfientliga helt korrekta. SD är starkt invandrings-restriktiva och fientligt inställda till vissa grupper av invandrare, inte till alla invandrare. De står för en oförblommerad assimilationspolitik och därmed för en politik baserad på etnisk intolerans. SD riktar alltmer udden mot vad de kallar ”massinvandring av muslimska folkgrupper till Sverige” och driver en klar islamofobisk linje.

Dessa distinktioner är viktiga att göra om vi verkligen vill vinna tillbaka de som har röstat för Sd eller kan överväga att göra det. Om vi inte beskriver SD på ett korrekt sätt då är det vi och inte Sd som inte blir trovärdiga. När eventuella väljare träffar parti-anhängare eller läser vad sd faktiskt säger kan de få en känsla av solidaritet med ett parti som inte blir rättvist behandlade. Det är så man bygger en offergloria kring SD,

Serie de Ensayos de la Biblioteca Virtual de Mauricio Rojas. Nº 11. Januari 2013

som läggs till deras "martyrskap" som dem som blir nedtystade för att de säger sanningen.

Alliansen för Sverige har en jätteuppgift i att stoppa SD:s frammarsch. För att kunna göra det är det avgörande att bryta utanförskapet och skapa ett Sverige med plats för alla dess invånare. Det handlar om jobb, fungerande skolor, trygghet och kampen mot diskrimineringen. Men det handlar också om en ny politik som bejakar mångfalden utan att förneka det mest självklara, att det är i Sverige och utifrån svenska förutsättningar denna mångfald ska byggas; en politik som tar människornas oro på allvar och visar respekt för det behov av gemenskap som inte försvinner utan tvärtom ökar i ett mångfaldssamhälle. Om en växande andel "etniska svenskar" ser i mångfalden och invandringen ett förnekande i stället för en positiv utveckling av deras historia och kulturarv då har Sverigedemokraterna framtiden för sig.

Mauricio Rojas

Riksdagsledamot och integrationstalesman (fp)

Serie de Ensayos de la Biblioteca Virtual de Mauricio Rojas. Nº 11. Januari 2013

Bilaga 4

För att invandringen ska lyckas måste vi göra upp med multikulturalismen

Newsmill 2010.08.29

I min senaste artikel på Newsmill påpekade jag att SDs sannolika intåg i Sveriges riksdag är ett tydligt bevis på ett stort integrationsmisslyckande. Detta misslyckande handlar dock inte bara om saker som brist på jobb, bostadssegregation eller bristfälliga språkkunskaper. Det handlar också om grundtankarna bakom den förda politiken.

Under decennier har det talats vitt och brett om mångfald, men mycket lite om det som ska hålla mångfalden ihop. Det berikande i den mångfald som invandringen för med sig har betonats, men det har sällan nämnts att det är utifrån svenska förutsättningar denna mångfald ska utvecklas. Det har lett till förvirring och försvårat invandrarnas integration. Därför behöver vi en integrationspolitik, som tydligt bejakar mångfalden men som lika bestämt utgår från det arv av erfarenheter, kultur och språk som svensk historia gett oss.

För att röra oss i den riktningen måste vi på en och samma gång göra upp med assimilationstanken och multikulturalismen. Assimilationsidéen bygger på en förkastlig strävan efter att utplåna det som är annorlunda, som dessutom är fullständigt verklighetsfrämmande i en globaliserad värld såvida man inte är beredd att ta till talibanmetoder. Multikulturalismen å sin sida bygger på en utopisk syn på ett mångkulturellt samhälle, där inga grundläggande konflikter kan uppstå mellan olika värdesystem och kulturer. I ett sådant idylliskt perspektiv uppfattas alla kulturella yttringar som både likvärdiga och berikande. En sådan föreställning inspirerade den invandrapolitik som Sverige antog i mitten på 1970-talet. Det reflekterades inte ens över de uppenbara konflikter som kan uppstå mellan kulturella traditioner förankrade i

Serie de Ensayos de la Biblioteca Virtual de Mauricio Rojas. Nº 11. Januari 2013

förmoderna samhällssystem och det sekulariserade, jämställda och demokratiska samhällets värdegemenskap.

Läget förbättrades knappast med skiftet från invandrapolitik till integrationspolitik i slutet av 1990-talet, där en opreciserad mångfald upphöjdes till samhällsgemenskapens grund. Så devalverades de facto det svenska språket och Sveriges kulturarv till ett bland många andra. Det var som om landet plötsligt hade blivit ett oskrivet blad som nu skulle fyllas av alla upptänkliga kulturella inslag. Det var en välmenande vilja att bejaka det som kommer utifrån som på detta sätt omvandlades till en kontraproduktiv självförnekelse av det som Sverige har varit och fortfarande är.

De som mest har förlorat på detta är invandrarna själva. Det är dem som inte har fått tillräckliga redskap i form av språk- och kulturkunskaper för att integrera sig. Men denna politik har också skapat en rädsla bland många "etniska svenskar", som i mångfalden och invandringen kommit att se ett förnekande i stället för en positiv utveckling av deras historia och kulturarv.

I Sverigedemokraternas eventuella framgångar vid kommande valet kommer vi att se hur denna rädsla kan kanaliseras, och vi kan vara säkra på att ett sådant parti inte kommer att kunna stoppas enbart med hjälp av fördömande ord. För att kunna göra det är det avgörande att bryta utslagningen och utanförskapet, men det handlar också om att bejaka mångfalden utan att förneka det mest självklara, att det är i Sverige och utifrån svenska förutsättningar denna mångfald ska byggas.

Mauricio Rojas

Serie de Ensayos de la Biblioteca Virtual de Mauricio Rojas. Nº 11. Januari 2013

Bilaga 5

Om brottsligheten bland invandrare

DN DEBATT 12.12.2005

På onsdag offentliggörs en av de mest fördröjda men behövda rapporter jag känner till, nämligen Brottsförebyggande rådets (Brå) rapport "Brott bland svenskar och invandrare". Den enda hittills befintliga rapporten i ämnet, "Invandrares och invandrares barns brottslighet", kom ut för nästan tio år sedan (1996) och baserades på siffror från 1980-talet.

Att det dröjt tio år innan Brå följt upp denna rapport kan inte förklaras av ointresse för frågan, tvärtom. Sanningen är att det har varit mycket kontroversiellt att över huvud taget undersöka denna känsliga aspekt av vår verklighet.

Den känsliga fråga rapporten berör förklarar antagligen också den långsamma processen kring publiceringen av den rapport som presenteras på onsdag. De huvudsakliga statistiska resultaten har varit framräknade och analyserade sedan länge, men rapportens offentliggörande har fördröjts eftersom nya granskningar och bearbetningar ansågs nödvändiga beroende på ämnets kontroversiella karaktär.

I våras träffade jag två av de ansvariga för rapportens framtagning, bland dem den nu avlidne Jan Ahlberg som också var författare till rapporten från 1996. Det var ett möte som vittnade om en påtaglig nervositet som publiceringen av den nya rapporten föranledde inom vissa miljöer.

Under samtalet konstaterade Ahlberg att den nya rapportens resultat i allt väsentligt bekräftade resultaten från den tidigare rapporten. Studien från 1996 innehåller en hel del information och slutsatser som tvingar oss att undersöka besvärliga aspekter kring vissa invandrargrupperns överrepresentation i brottsligheten i allmänhet och i vissa

Serie de Ensayos de la Biblioteca Virtual de Mauricio Rojas. Nº 11. Januari 2013

brottskategorier i synnerhet. Mot bakgrund av detta var det inte svårt att förstå anledningen till Brås nervositet inför publicerandet av den nya rapporten, vilket sedan ledde till att rapportens offentliggörande fördröjdes.

I båda rapporterna finns två grundläggande konstateranden. Det första är att det är infödda personer som står för den stora merparten brott som begås i Sverige.

Det andra är att invandrade personer är klart överrepresenterade i brottsstatistiken. Invandrarnas generella överrepresentation när det gäller registrerad brottslighet ligger på lite över hundra procent. Denna överrepresentation gäller praktiskt taget alla typer av brott, men den växer avsevärt, till 300 eller 400 procent, när det gäller grövre brott, exempelvis mord, dråp, misshandel mot obekanta och våldtäkt.

Denna allmänna överrepresentation gäller oavsett socioekonomisk status, det vill säga att överrepresentationen består praktiskt taget oförändrad när man jämför exempelvis förvärvsarbete och yrkesgruppstillhörighet i Sverige, samma sak gäller efter kontroll av kön, ålder och bostadsort.

Det är till och med så att den största överrepresentationen finns bland förvärvsarbetande invandrare med tjänstemannayrken (126 procent kontra cirka 90 procent för invandrade personer med arbetaryrken eller icke förvärvsarbetande).

Med andra ord, invandrarnas överrepresentation i registrerad brottslighet kan inte förklaras med en enkel hänvisning till socioekonomiska faktorer eller, som det står att läsa i rapporten från 1996: "Invandrarnas överrepresentation i brottslighet förklaras således inte av en ogynnsam fördelning vad gäller kön, ålder och bostadsort (&) Till detta kan nu läggas att invandrarnas överrepresentation i brottslighet inte heller kan förklaras med att invandrare är sämre lottade än svenskar när det gäller socioekonomisk status."

Andra förklaringsfaktorer måste således till och där börjar det kontroversiella. Är det

Serie de Ensayos de la Biblioteca Virtual de Mauricio Rojas. Nº 11. Januari 2013

själva invandringen som är den förklarande faktorn? Till en viss del kan denna faktor spela roll men det kan inte vara avgörande. Faktum är att olika invandrargrupper sinsemellan visar mycket stora variationer i brottsbelastningen, där några grupper knappast visar någon som helst överrepresentation av brott. I rapporten från 1996 visar det sig till exempel att människor födda i vissa länder i borte Asien står för en obetydlig överrepresentation, däremot har chilensare och nordafrikaner (från Maghrebområdet) en överrepresentation av brott på cirka 300 procent.

Inte heller kan diskriminering eller "rasism" vara en avgörande förklaringsfaktor eftersom det då vore mycket svårt att förstå varför chilensarna enligt samma studie uppvisar en betydligt högre brottsöverrepresentation än exempelvis etiopierna och andra grupper från Afrika söder om Sahara, eller varför personer från Mellanöstern skulle ha dubbelt så hög brottsbelastning jämfört med indier och vietnameser.

Detta blir ännu mer påfallande när man studerar olika kategorier av brott mer i detalj. Då finns det inga socioekonomiska eller andra faktorer som direkt har med situationen i Sverige att göra som kan förklara vissa nationaliteters kraftiga överrepresentation i vissa typer av brott. Här finns det uppseendeväckande stora skillnader mellan grupper som ur en socioekonomisk synvinkel är mer eller mindre lika utsatta.

Den aspekt som ofrånkomligen måste beaktas för att kunna ge en förklaring till de frågor som ställs här handlar om invandrarnas sociokulturella arv. Det är bara olikheterna i detta arv som i kombination med andra allmänverkande faktorer - som utsatthet eller diskriminering - kan ge en mer tillfredsställande förklaring till såväl skillnaderna i brottsbelastningen som "specialiseringen" i vissa typer av brott. Ett sådant påstående har hittills varit mer eller mindre tabubelagt, men det är det enda sättet att verkligen både förstå och ta itu med en situation som är djupt otillfredsställande.

Det är dessutom det enda sättet att sluta tala om alla invandrare som om de vore en och samma grupp. Vi måste sluta tala i generaliserande termer och ta avsteg från påståen-

Serie de Ensayos de la Biblioteca Virtual de Mauricio Rojas. Nº 11. Januari 2013

den som drar alla invandrare över en kam. Sanningen är att invandrade personer från vissa länder inte alls begår brott oftare än infödda svenskar medan invandrare från andra länder gör det i mycket stor omfattning.

Det handlar emellertid inte bara om betydande genomsnittliga skillnader mellan olika nationaliteter utan också om eventuella skillnader inom olika nationaliteter, eftersom invandrade grupper från ett och samma land kan vara mycket heterogena i termer av exempelvis etnicitet och klasskultur. Vi måste därför fördjupa oss i de olika nationaliteternas sociokulturella bakgrunder och olikheter för att hitta mer hållbara förklaringar till de stora skillnaderna i brottsbelastningen mellan och inom olika invandrargrupper som är så uppenbar.

Exakt hur den nya Brå-rapporten ser ut kommer vi att veta på onsdag. Vi vet inte hur mycket av det insamlade materialet som kommer att redovisas.

Vad vi emellertid vet är att det statistiska material som Brå samlat in före sommaren bekräftade den gamla rapportens knivskarpa analys och kontroversiella slutsatser.

Det är fortfarande där vi har utgångspunkterna för en uppriktig, öppen och seriös debatt som verkligen kan hjälpa oss att ta itu med företeelser som inte bara skadar de direkta brottsoffren utan hela samhällsklimatet och inte minst den allmänna uppfattningen om de personer som kommit till Sverige från alla världens hörn.

MAURICIO ROJAS

Riksdagsledamot och integrationstalesman (fp)

Serie de Ensayos de la Biblioteca Virtual de Mauricio Rojas. Nº 11. Januari 2013

Märkligt kluven syn på invandrare

GöteborgsPosten, Gästkrönikan 21.01.2006

Vi lever i ett schizofrent tillstånd. Å ena sidan ska vi bejaka den kulturella mångfald som inte minst invandringen har gett vårt land. Å andra sidan ska vi förneka att den kulturella mångfalden spelar någon roll för hur människorna verkligen formar sina liv. Vi ska både bejaka och förneka olikheten eller, rättare sagt, bejaka olikheten när vi talar om positiva saker och förneka den när vi talar om motsatsen.

Detta märkliga schizofrena tillstånd blev klart för mig när jag nyligen påstod att invandrarnas "sociokulturella arv" borde - i samspel med andra faktorer - beaktas för att kunna förklara deras mycket skiftande representation i brottsstatistiken. Det blev en sanslös skandal, där tillmälen som främlingsfientlig och rasist haglade.

En helt annan sak hände emellertid när jag för några år sedan gav ut min bok *Gemenskap och företagande*, där jag använde samma ansats för att förklara de stora skillnaderna som vad gäller företagande föreligger mellan olika invandrargrupper. Då var det helt i sin ordning att blanda in invandrarnas sociokulturella bakgrund och grupp-specifika traditioner i förklaringen.

I internationell forskning är det en självklarhet att ta hänsyn till invandrarnas sociokulturella bakgrund för att förklara hur de integreras i olika samhällen. Så också vad det gäller brottsligheten. I inledningen till det mest omfattande verket som finns i ämnet (*Ethnicity, Crime, and Immigration* från 1997), konstaterar professor Michael Tonry att frågan om kriminaliteten bland olika invandrade grupper inte kan reduceras till en fråga om utsatthet i mottagarlandet. Vissa ekonomiskt utsatta och starkt diskriminerade grupper är överrepresenterade i brottsstatistiken medan andra inte är det. Detta konstaterande leder Tonry till följande tes: "Kulturella skillnader mellan invandrare som lever i en strukturellt likvärdig situation kan resultera i högst

Serie de Ensayos de la Biblioteca Virtual de Mauricio Rojas. Nº 11. Januari 2013

varierande brottslighetsmönster."

Tonry ger två exempel på detta. Det första är de invandrare som kom till England på 1950- och 1960-talet från Västindien och Sydasien. Båda grupperna upplevde jämförbara grader av diskriminering och utsatthet men trettio år senare var västindierna starkt överrepresenterade i brottsstatistiken medan de från Sydasien var underrepresenterade, trots att många av dem fortfarande var mer utsatta än västindierna.

Det andra exemplet gäller marockaner och turkar, som kom till Holland som gästarbetare under samma period. Tonry skriver: "På 1990-talet var båda grupperna lika underprivilegierade i jämförelse med majoritetsbefolkning, men turkarna varken begick brott eller hamnade i fängelse oftare än holländarna, medan marockanerna låg på en mycket högre nivå."

Professor Tonrys slutsats är att det behövs mer forskning för att kunna förstå och påverka olika invandrargrupperns brottsbeteende. Jag är av samma åsikt. Mot det höjs i dag allt mer högljudda röster, ett slags ny inkquisition, som verkar tro att obskurantismens okunskap är vägen till ett bättre samhälle. För min del fortsätter jag att tro på Kants och hela upplysningens stridsmotto: *Sapere aude* (Våga veta)!

Mauricio Rojas

Serie de Ensayos de la Biblioteca Virtual de Mauricio Rojas. Nº 11. Januari 2013

Bilaga 6

Drevet mot Gudmundson liknar utmobbningen av mig

Newsmill 2011-08-22 11

Per Gudmundsons ledare i Svenska Dagbladet från den 25 juni ("Brottslighet bland invandrare borde oroa alla partier") drog min uppmärksamhet till den norska rapporten "Kriminalitet og straff blant innvandrere og øvrig befolkning". Efter en läsning av densamma kunde jag inte låta bli att tänka på min DN-artikel från 12 december 2005 om brottsligheten bland invandrade personer. Den norska rapporten bekräftar problembilden och de grundläggande påståendena i min debattartikel, särskilt dem som då betraktades som ytterst skandalösa:

Att skillnaderna i brottsfrekvensen (över- respektive underrepresentation) inte kan förklaras om man bara tar hänsyn till ursprungsneutrala faktorer typ kön, ålder, bostadsort, sysselsättning eller förvärvsinkomst. Norges statistiska centralbyrå skriver följande om rapportens slutsatser: "Innvandrere og norskfødte med to innvandrerforeldre er overrepresentert i kriminalstatistikken. For enkelte grupper forklarer befolkningssammensetning opptil 45 prosent av denne overrepresentasjonen blant straffede. Jobb og bosted forklarer svært lite. Lovbruddsbildet for innvandrere varierer med landbakgrunn."

Alltså, i bästa fall kan ungefär hälften (fast ofta mycket mindre) av skillnaden förklaras med de klassiska sociodemografiska variablerna, som tillmätts så stor betydelse i kriminologisk forskning. Det handlar i själva verket om en mycket gammal nyhet. I Brottsförebyggande rådets (Brå) rapport "Brott bland svenskar och invandrare" från 1996 kan följande läsas: "Invandrarnas överrepresentation i brottslighet förklaras således inte av en ogynnsam fördelning vad gäller kön, ålder och bostadsort ... Till detta

Serie de Ensayos de la Biblioteca Virtual de Mauricio Rojas. Nº 11. Januari 2013

kan nu läggas att invandrarnas överrepresentation i brottslighet inte heller kan förklaras med att invandrare är sämre lottade än svenskar när det gäller socioekonomisk status."

Inte heller finns det något seriöst belägg för att en s k diskrimineringsseffekt (att invandrare anmäls och döms oftare för brott än infödda) skulle kunna förklara skillnaderna. Om detta så vanliga förklaring i vissa kretsar skrev jag i min DN-artikel: "Inte heller kan diskriminering eller 'rasism' vara en avgörande förklaringsfaktor eftersom det då vore mycket svårt att förstå varför chilensarna uppvisar en betydligt högre brottsöverrepresentation än exempelvis etiopierna och andra grupper från Afrika söder om Sahara, eller varför personer från Mellanöstern skulle ha dubbelt så hög brottsbelastning än indier och vietnameser."

Jag skrev vidare att det finns "inga socioekonomiska eller andra faktorer som direkt har med situationen i Sverige att göra som kan förklara vissa nationaliteters kraftiga överrepresentation i vissa typer av brott. Här finns det uppseendeväckande stora skillnader mellan grupper som ur en socioekonomisk synvinkel är mer eller mindre lika utsatta." Ur detta drog jag den slutsats som direkt ledde mig till skampålen:

"Den aspekt som ofrånkomligen måste beaktas för att kunna ge en förklaring till de frågor som ställs här handlar om invandrarnas sociokulturella arv. Det är bara olikheterna i detta arv som i kombination med andra allmänverkande faktorer - som utsatthet eller diskriminering - kan ge en mer tillfredsställande förklaring till såväl skillnaderna i brottsbelastningen som "specialiseringen" i vissa typer av brott. Ett sådant påstående har hittills varit mer eller mindre tabubelagt, men det är det enda sättet att verkligen både förstå och ta itu med en situation som är djupt otillfredsställande."

Det var för mycket för vårt lands sträva politiska korrekthet, trots att mitt påstående egentligen var en självklarhet. Hur kunde det arv av livserfarenheter och socialt betingade kulturmönster som människor bär med sig inte spela roll när det gäller just brottsligheten? För att påstå något sådant måste vi tro att människan (invandraren i

Serie de Ensayos de la Biblioteca Virtual de Mauricio Rojas. Nº 11. Januari 2013

detta fall) är ett slags kulturellt tabula rasa, som enbart återspeglar sina nuvarande sociala omständigheter. Så är det givetvis inte fallet och brottsstatistiken gjorde den saken lika uppenbar som allt annat.

Reaktionernas häftighet mot min artikel kunde emellertid knappast dölja det faktum att ingen bättre förklaring kunde ges till de stora skillnaderna i brottsfrekvens och -inriktning mellan olika invandrargrupper som statistiken fortsatte att redovisa efter att man kontrollerade alla de vanliga sociodemografiska förklaringsvariablerna. Fortfarande idag väntar jag på en sådan förklaring. Jag väntar likväl på en Brå-rapport som skulle redovisa förhållandena i Sverige med samma tydlighet som den norska rapporten. Men en sådan rapport kommer knappast att se dagens ljus. Det finns ett politiskt motstånd mot att närmare beröra en fråga där, som Per Gudmundson säger, "det svåra är för politikerna att veta hur man ska agera utifrån kunskapen."

Problemet med ett sådant strutsbeteende är uppenbart. Som Gudmundson anmärker: "Väljarna ser dock inte ut att vilja vänta på att de ledande partierna löser upp knutarna. I allt högre grad röstar man på partier som sätter invandringsfrågorna främst, och som i kraft av oppositionsställning sällan behöver bry sig om deras enkla lösningar är genomförbara eller inte. Det kan leda till skada. Det bästa vore om de ledande partierna tog väljarnas oro på större allvar. Om inte brottsligheten i sig är nog för att få igång politikerna, hur konstigt det än kan låta, borde väl åtminstone fruktan för politisk turbulens vara det?"

Detta har emellertid inte bara gällt brottsligheten utan generellt allt det som rör invandringen på ett sätt som fjärrar sig från en nirvanaliknande bild av ett mångkulturellt samhälle utan konflikter eller avvigsidor. Resultaten har varit, som vi vet, ytterst nedslående. I stället för att stoppa invandringskritikernas röster har man lyft dem till riksdagens talarstol.

I mitt första tyngre inlägg i invandrardebatten (min bok "I ensamhetens labyrint" från

Serie de Ensayos de la Biblioteca Virtual de Mauricio Rojas. Nº 11. Januari 2013

1993) föreslog jag en annan väg än tystnadens och förljugenhetens: "Frågan är ändå vart tystnaden eller förljugenheten leder. Så har vår invandrapolitik varit konstruerad, men den håller inte längre... Därför har jag valt att arbeta uteslutande inom öppenhetens ramar."

I min intellektuella och politiska gärning försökte jag hålla mig till detta. Priset för mitt vägval blev högt: allehanda påhopp, grova tillmälen ("rasist", "jävla svin", "onkel Tom", "depraverad rabulist" och "blek husneger" är bara några exempel från en mycket lång lista), mobbning (kom ihåg "hunden Mauricio", en svartmuskig otäck hund med notorisk utländsk brytning som gick runt och vräkte ur sig alla möjliga tarvligheter, som blev ett återkommande inslag i ett program av SVT), allvarliga hotelser, fysiska angrepp (som tvingade mig att avsluta valrörelsen 2006 med ständig Säpo-bevakning) och, slutligen, ett slags yrkesförbud att verka inom integrationsområdet inom ramen för den i september 2006 valda borgerliga regeringen (det var Maud Olofssons bidrag till det hela). Det återstod bara att vandra vidare och det gjorde jag också.

Inte utan vemod blickar jag numera från fjärran mot allt detta. Mycket tyder på att invandrardebatten fortfarande befinner sig långt från "öppenhetens ramar" och ännu längre ifrån det sansade och resonabla samtalets revir. Synd för Sverige.

Mauricio Rojas